1850. N°. 138.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG 13 NOVEMBER.

De Prijs der Courant is ƒ 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 12 November.

Curatoren van het Stolpiaansch Legaat aan de Hoogeschool alhier, hebben ter beantwoording van de vraag naar eene grondige beoordeeling van het teleologisch argument enz. twee verhandelingen ontvangen, de eene onder de zinspreuk: *de wolf zal met het lam verkeeren* enz., de andere met de spreuk: *het kunstbouwwerk voor oogen te stellen* enz., maar hebben den uitgeloofden prijs niet kunnen toewijzen, omdat de Schrijvers dier Verhandelingen de vraag volstrekt niet begrepen hebben.

Curatoren hebben voorts besloten genoemde vraag wederom voor te stellen. Zij is:

»Argumentum teleologicum pro existentia Dei subjiciatur diligentissimae dijudicationi. Dat is: men vraagt eene grondige beoordeeling van het teleologisch argument voor het bestaan van God."

En bovendien als nieuwe prijsvraag op te geven de navolgende:

»Quomodo, servata indole religionis Christianae, jura et officia definienda sunt, tum parentum, tum ecclesiae, tum civitatis, circa eruditionem et educationem. Dat is: welke zijn naar Christelijke beginselen de regten en pligten van Ouders, Kerk en Staat ten opzigte van onderwijs en opvoeding."

De prijs voor het goedgekeurde antwoord op een van beide vragen is de gouden medaille ter waarde van ƒ 250.— en ƒ 100.— in geld of wel, naar verkiezing, de geheele som in geld.

De antwoorden moeten, in het Latijn of Nederduitsch geschreven, met eene spreuk geteekend en met bijvoeging van een gesloten billet, dat dezelfde spreuk tot opschrift heeft en waarin des Schrijvers naam en adres is opgegeven, voor den eersten Mei 1852 vrachtvrij gezonden worden aan den Hoogleeraar J. H. Stuffken, thans Secretaris van het Legaat.

— Het *Handelsblad* deelt het volgend uittreksel mede uit eenen brief van Ds. van Vollenhoven, dd. Husum 30 October ll.

»Zaturdag den 26sten dezer zijn wij hier aangekomen. Acht dagen waren wij van Hamburg onderweg geweest. Het was een vermoeijende en zeer barre togt. De kleine nette stad was naauwelijks te herkennen. Nog staan de buitenmuren onzer kerk, maar daar binnen niets dan puin! Het grootste gedeelte der voorstad is afgebrand; nog smeulde hier en daar het vuur. Wonderbaar is de pastorij behouden gebleven, die driemaal is in brand geweest, en echter betrekkelijk niet veel heeft geleden. Onze school is geheel vernield. Eenige inwoners zijn naar de stad teruggekeerd. Enkele leden onzer gemeente sprak ik er. Hoe had ieder mij te verhalen, wat er met hem en de zijnen gebeurd was, hoe zij bewaard waren geworden, in zoo menig gevaar, hoeveel zij verloren hadden! Maar ook hoe goed was het mij, als uit éénen mond, den lof van onzen Mensinga te hooren. Als een trouw herder heeft hij voor de zijnen gezorgd, met raad en daad hen bijgestaan, getroost en bemoedigd, geholpen om lijf en leven te redden, en door woord en voorbeeld hen in God gesterkt. Ik reed dien Zondag middag met hem uit Fredrikstad naar het dorp Witzwort, waar hij zich bij eenen smid met zijn talrijk gezin, in één vertrek moest behelpen; dat was hunne woon- en slaapkamer, en zijne studeerkamer tevens. Wat kwam onze eerste hulpe goed te pas! Morgen denkt Ds. Mensinga met zijn gezin herwaarts te komen en drie kamers te gaan betrekken, die hij zoo gelukkig is geweest, hier voorloopig te kunnen huren. Amos III, vs. 9 was de tekst, waarover onze Mensinga het eerst, te midden der puinhoopen heeft gepredikt."

's GRAVENHAGE, 12 November.

Z. M. heeft aan den Heer Dr. P. L. Beckers, Inspecteur-Generaal van de geneeskundige dienst der land- en zeemagt, op verzoek, wegens zwakke gezondheid, het pensioen verleend, onder dankbetuiging voor de vele en belangrijke diensten door hem bewezen; zijnde hij door Z. M. benoemd tot Commandeur der orde van den Nederl. Leeuw.

— Z. M. heeft bij besluit van den 1sten dezer benoemd tot Ridders der 4de klasse van de Mil. Willemsorde den Kapitein W. E. Kroesen, en den 1sten Luitenant A. J. E. Diemont.

— Bij besluit van den 5den dezer, heeft Z. M. den brigadier van het wapen der maréchaussée den Haan, benoemd tot broeder van den Nederl. Leeuw, wegens loffelijken dienstijver, en inzonderheid ter erkenning van zijne edele zelfopoffering, ter gelegenheid van eenen brand in den nacht van 7 op 8 September 1850, te Sweikhuizen (gemeente Schimmen); en eene gratificatie van ƒ 50 toe te kennen aan den maréchaussée Lommers, die zich ter gelegenheid van denzelfden brand met gelijke zelfopoffering heeft onderscheiden.

— Bij besluit van Z. M. is na herziening der verschillende rapporten, betreffende de aangevraagde concessie tot indijking van de Lauwerzee, en in overweging, dat de beschouwingen nopens deze aangelegenheid zeer uiteen loopen, en dat het uit dien hoofde allezins wenschelijk mag worden geacht, daaromtrent nog een nieuw onderzoek in te stellen, op rapport van den Minister van Binnenl. Zaken van den 4den ll.

1°. Een nader onderzoek, ten aanzien van de doelmatigheid en uitvoerbaarheid der indijking en droogmaking van de Lauwerzee opgedragen aan eene bijzondere Commissie, waartoe zijn benoemd: als Voorzitter, Dr. G. Simons, Directeur der Koninklijke academie voor burgerlijke ingenieurs; als lid, Mr. A. J. van Roijen, lid der Provinciale Staten van Groningen; als lid, Mr. G. N. Mulier, lid der Provinciale Staten van Friesland; als Secretaris, met eene raadgevende stem, de Ingenieur van den Waterstaat B. P. G. van Diggelen.

2°. Aan evengemelde Commissie te dien einde in handen te stellen alle stukken en plans, betrekkelijk tot de gezegde onderneming.

3°. Te bepalen, dat die Commissie zich in de volvoering van hare taak zal rigten naar de door den Minister van Binnenl. Zaken vast te stellen instructie, waarin de punten zijn opgenomen, die in deze belangrijke aangelegenheid tot leiddraad zouden kunnen strekken.

— Heden middag heeft de Tweede Kamer eene zitting gehouden, in welke eenige wetsontwerpen van minder algemeen belang zijn ingekomen, alsmede eenige verzoekschriften en verslagen deswegens.

— Gisteren is de Commissie van Rapporteurs van de Tweede Kamer over de ontwerpen der begrootingswetten voor 1851 vergaderd geweest, tot het opmaken van haar verslag, het onderzoek over die ontwerpen is in de Afdeelingen reeds afgeloopen.

— Door den Heer President van den Hoogen Raad wordt heden middag in het Hotel Paulez aan de leden van dat collegie een diner gegeven, tot welks bijwoning uitgenoodigd zijn Z. Exc. de Minister van Justitie, alsmede de Hoofden der onderscheidene alhier gevestigde regterlijke collegiën, benevens den Deken der orde van de Heeren Advocaten en de oudsten der Heeren Procureurs bij den Raad.

— Donderdag avond hield de 's Gravenhaagsche afdeeling tot afschaffing van sterken drank, hare eerste openlijke vergadering voor dit wintersaizoen. Deze was ongemeen talrijk en werd door den Voorzitter, den Heer Med. Dr. Jeltes, met eene doelmatige en opwekkende aanspraak geopend. Daarna trad de spreker, zijnde de Weleerw. zeer Geleerde Heer C. S. Adama van Scheltema, Predikant te Amsterdam, op, met eene rede, behelzende de bekentenis en belijdenis van een door den sterken drank diep gevallen zondaar, schetsende de opmerkbare magtverkrijging van den sterken drank op zijn gemoed; den strijd, dien hij met zijne betere overtuiging moest voeren; het verlies zijner welvaart door verzuim en verwaarloozing; het tafereel van zijn huiselijk lijden met vrouw en kind; zijn eigen schrikkelijk lijden door aanvallen van ijlhoofdigheid en waanzin; en eindelijk zijne bekeering, toen het betere beginsel weder bij hem de overhand verkreeg en behield. Diep getroffen door 's mans krachtvolle taal, verliet de talrijke menigte de gehoorplaats, en mag het verhandelde in deze eerste bijeenkomst als eene hoogst gelukkige inleiding tot de volgende winteravond-werkzaamheden worden aangemerkt.

AMSTERDAM, 11 November.

Den 7den dezer, lezen wij in het *Handelsblad*, heeft alhier in het locaal het Wapen van Amsterdam, de eerste algemeene vergadering plaats gehad van afgevaardigden der onderscheidene vereenigingen tot bevordering des Christendoms onder de Chinezen, in ons vaderland gevestigd. (Vijftien vereenigingen werden door 32 afgevaardigden vertegenwoordigd). De Heer J. van Eik opende, als Voorzitter der Amsterdamsche vereeniging, deze zamenkomst met eene korte toespraak, waarop het gebed door Prof. Millies werd gedaan. Bij acclamatie werd de Heer van Eik tot Voorzitter dezer vergadering gekozen, terwijl Prof. Millies voor den kranken Secretaris A. Backer optrad, en tot mede-Secretarissen hem werden toegevoegd Prof. Domela Nieuwenhuis en

Ds. A. A. Stuart. Prof. Millies deed een kort verslag van de oprigting en den aanvankelijken arbeid der vereenigingen. Uit het verslag der commissie tot onderzoek van de uit te vaardigen zendelingen bleek, dat te Rotterdam reeds eene welopgeleide zendeling-zuster op het punt staat van naar China te vertrekken. Nog vier andere worden tot dien belangrijken zending-arbeid gevormd. De Penningmeester der Hoofdvereeniging deed rekening en verantwoording. Na nog eenige zamensprekingen over het Hongkongsche protocol van 20—26 Febr. ll., en eenige mededeelingen, zoo uit Engeland als Duitschland, nopens den aard der werkzaamheid in China ontvangen, ging men over tot de behandeling van het concept-reglement voor de gemeenschappelijke vereenigingen. Na velerlei discussien werd dit reglement aangenomen. Hierop werd tot Voorzitter der volgende algem. vergadering (wederom alhier te houden) benoemd Prof. H. Ch. Millies, Secretaris Dr. N. Beets. Bij deze vergadering zal tevens eene openbare godsdienstoefening plaats hebben, waarin onderscheidene sprekers zullen optreden. Tot leden der commissie tot onderzoek der zendelingen werden benoemd Prof. Millies, Ds. van Marken en J. van Eik, van Amsterdam; H. Hiebink, te Rotterdam; Dr. N. Beets, te Heemstede, en Ds. C. Westhoff, te Nijmegen. Het dankgebed werd uitgesproken door Ds. J. J. van Toorenenbergen, te Vlissingen. Hierna scheidde de vergadering, hoogst voldaan over de gulle en hartelijke wijze, waarop de Amsterdamsche broeders in het algemeen, maar de Heer J. van Eik in het bijzonder, de buiten-leden had ontvangen en onthaald.

In deze vergadering waren afgevaardigden aanwezig van de vereenigingen tot Evangelie-verkondiging in China, gevestigd te Amsterdam, Rotterdam, Haarlem, Leyden, Middelburg, Nijmegen, Alkmaar, Arnhem, Delft, Deventer, Schiedam, Vlissingen, Zutphen en Zwolle. Alleen ontbraken, door verhindering, afgevaardigden van de te Groningen gestichte vereeniging; doch deze had, even als vele Dames-vereenigingen, van hare aansluiting kennis gegeven.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 9 November.

De eerste Minister Lord John Russell heeft aan den Bisschop van Durham eenen brief geschreven, die met eenige verkorting dus luidt:

MYLORD!

»Ik ben het volkomen met u eens, dat de jongste aanval des Pausen op ons Protestantismus te beschouwen is als onbeschoft en arglistig (insolent and insidious) en mijne verontwaardiging daarover is even groot als de uwe zijn kan.

»Ik heb niet alleen met al mijne krachten de aanspraken der Roomsch-Katholijken op het erlangen van alle burgerlijke regten ondersteund, maar ik heb het billijk en zelfs wenschelijk geacht, dat het kerkelijk stelsel der Roomsch-Katholijken het middel zou worden om onderwijs te geven aan de talrijke Ieren die zich in Londen en elders komen vestigen, en die zonder deze hulp in eene heidensche onkunde blijven verkeeren.

»In al de van Rome uitgegane documenten blijkt van eene magtsaanmatiging, van eene aanspraak op de suprematie over het Koningrijk Engeland, en op eene onverdeelde alleenheersching, onbestaanbaar met de suprematie der Koningin, met de regten van onze Bisschoppen en onze geestelijkheid, en godsdienstige onafhankelijkheid der natie, die zelfs tijdens het Roomsch-Katholijk geloof hier nog beleden werd, steeds gehandhaafd is geworden.

»Intusschen beken ik dat mijne bezorgdheid minder groot is dan mijne verontwaardiging.

»Wij zullen niet dulden dat eenig vreemd vorst of potentaat een volk in boeijen sla, hetwelk zoo lang en met edele volharding zijn regt heeft gehandhaafd op vrijheid van denken in het burgerlijke, staatkundige en godsdienstige.

»Te dezen opzigte zal ik derhalve alleen zeggen, dat de tegenwoordige stand der wetgeving naauwlettend onderzocht zal worden, en dat opzettelijk in overweging zal worden genomen of het noodig of doelmatig zij eenige maatregelen te nemen ter zake van de jongste magtsaanmatigingen.

»Er bestaat echter een gevaar, hetwelk ik veel meer ducht, dan eenige aanranding hoegenaamd van een vreemd souverein.

»Geestelijken van onze eigen kerk, die de negen en dertig artikelen onderteekend en met uitdrukkelijke woorden de suprematie der Koningin erkend hebben, zijn de eersten geweest om hunne kudden voet voor voet tot aan den rand van den afgrond te leiden. De vereering van heiligen, de vordering dat de kerk onfeilbaar geacht zal worden, het bijgeloovig gebruik van het teeken des kruises, het mompelen der liturgie zoodat de taal waarin zij geschreven is, onverstaanbaar wordt, de aanprijzing der oorbiecht, het opleggen van boetedoening en het verleenen van absolutie, — al deze dingen worden door sommige geestelijken der kerk van Engeland als der aanneming waardig verkondigd, en worden nu door den Bisschop van Londen, in zijne aanspraak aan de geestelijkheid van zijn bisdom, openlijk gegispt.

»Ik vlei mij niet dat de ontwerpers en uitvoerders van de nieuwe maatregelen hun arglistig opzet zullen laten varen. Maar ik reken met vertrouwen op het volk van Engeland, en mijn moed en hoop zullen niet verflaauwen zoolang de verheven beginselen en de onsterfelijke martelaren der reformatie vereerd worden door de groote massa eener natie, die met verachting op het mommespel des bijgeloofs en op de pogingen ziet, welke thans aangewend worden om het verstand aan banden te leggen en de ziel in boeijen te slaan."

Deze brief heeft een ongemeen gunstigen indruk gemaakt. Het stedelijk bestuur heeft met algemeene stemmen besloten, om dien Staatsman deswegens dank te betuigen. Hare commissie heeft den Minister verzekerd, dat zijne mannelijke verklaring allerwegen den meesten bijval heeft gevonden en grootelijks strekt om al Hr. Ms. onderdanen gerust te stellen ten aanzien van het vaste voornemen van het Gouvernement, om de godsdienstige vrijheid in dit Rijk ongekrenkt te handhaven. De Minister heeft te kennen gegeven, dat het Gouvernement ook grooten prijs stelt op de ondersteuning der bevolking, en zich daardoor zeer gesterkt gevoelt.

De Heer d'Israëli, de bekende aanvoerder van de oppositie in het Huis der gemeenten, heeft den bewindslieden verweten, dat deze de maatregelen van den Paus hebben uitgelokt door de zwakheid, tegenover de R. K. geestelijkheid in Ierland betoond. Toen de tegenwoordige Lord-Luitenant in Ierland kwam (zegt de Heer d'Israëli), heeft hij de Roomsche Bisschoppen bijeengebragt en aangesproken als Edellieden, raad bij hen gezocht en getracht hunne gunst te winnen. Toen de Koningin Ierland bezocht, zijn de kerkvoogden aan H. M. voorgesteld als of zij Edellieden waren, en is hun de voorrang boven den Adel en de Dignitarissen der nationale Kerk gegeven. Nog onlangs heeft het Gouvernement de betrekking van opzigter over de instellingen van hooger onderwijs (Queen Colleges) aan Dr. Cullen, den delegaat des Pauzen, en aan de pseudo-Aartsbisschoppen van Armagh en van Tuam aangeboden. Wat wonder derhalve, dat de Paus zich geregtigd acht, om Engeland in bisdommen te verdeelen en die onder het bestuur van zijne Bisschoppen te stellen.

— Onder de talrijke protesten tegen de herstelling der R. K. Hierarchie hier te lande, die aan de Hooge Regering van alle zijden toegezonden worden, is er ook een van den gemeenteraad alhier, hetwelk een der invloedrijkste collegiën van het land is.

— De Regering heeft besloten de tractementen der ambtenaren in Ierland met 25 pCt. te verminderen.

— Er had gisteren eene groote schilderij-verkooping plaats, waarbij besteed werd voor een Waterval van Ruysdael ƒ3,180; een Landschap van Berchem ƒ1,140, en een ander ƒ8,400; een Landschap van Cuyp ƒ1,200; een Water met Schepen door W. van de Velde ƒ6,120.

— Op den spoorweg van Londen op Birmingham is op het oogenblik, dat een goederentrein onder een viaduct voortstoomde, deze met een geweldigen slag ingestort, waardoor de trein bedolven werd en de machinisten deerlijk zijn verminkt of gedood. Men schrijft het ongeluk toe aan een gazontploffing, voortspruitende uit een lek in een der gazbuizen, welke den viaduct in zijn geheele lengte doorloopen, en ontstaan door een vonk uit de locomotief. Groote steenmassa's zijn door de kracht der ontploffing 20 ellen ver gesmeten.

— Een rijk particulier te Manchester, de Heer Gardner, heeft een schip uitgerust, waarmede hij eene reis rondom de wereld gaat maken. Zijn plan is, deze reis 5 jaren te doen duren en hij wanhoopt er niet aan, de eene of andere nieuwe wereld te ontdekken.

BELGIE.

De industriele school te Gend wordt door 700 leerlingen bezocht. Men begrijpt hier het hoog belang en nut van zulke instellingen, en daarom doen de eigenaars van fabrieken en werkplaatsen al het mogelijke, om aan hunne ondergeschikten den toegang tot de lessen dier school gemakkelijk te maken.

— Uit Brussel wordt gemeld, dat iemand die aldaar eene zijdenfabriek had opgerigt, en daartoe zoowel als tot voortzetting der zaak belangrijke sommen van de Regering had ontvangen, gevlugt is met achterlating van groote schulden.

FRANKRIJK.

PARIJS, 10 November.

Donderdag ll. is de Permanente Commissie als naar gewoonte bijeengeweest. Een der leden heeft medegedeeld, dat hij wist, dat in den avond van 29 October eenige ultra-bonapartisten, leden van het genootschap Dix Decembre, waren overeengekomen, om den Heer Dupin en den Generaal Changarnier te vermoorden, omdat zij de grootste hinderpalen waren tegen het ten uitvoer leggen der bedoelingen van het genootschap. Daarop zouden twee leden, die zich met het vermoorden dier beide personen moesten belasten, bij het lot zijn aangewezen. De dag waarop de moord zou worden gepleegd, was nog niet bepaald.

De permanente commissie heeft onverwijld eene commissie naar den Minister Baroche gezonden, om inlichtingen te vragen; deze had verklaard, dat hij geene kennis hoegenaamd droeg van de bewuste feiten. Wat er van de zaak is, zal de tijd leeren.

— De Policie heeft weder eene bewaarplaats van pistolen en dolken ontdekt, en 4 personen gevangen genomen; zij zouden tot het genootschap van Dix Decembre behooren.

— Dezer dagen bevatte het *Journal des Débats* een overzigt van het rapport der Rekenkamer over 1848, dat met deze aanmerking eindigde:

Zoo blijkt het dan, dat de Republiek gedurende 10 maanden van haar bestaan meer dan 59 millioen aan de staatsschuld heeft toegevoegd, terwijl de Julij-regering gedurende 18 jaren van haar bestaan de schuld met ruim 23 millioen heeft vermeerderd, maar gedurende dat tijdsverloop Algerië veroverd, de togten naar Mexico, Marocco en La Plata ondernomen, Parijs versterkt en de land- en zeemagt op eene ontzag-inboezemende wijze uitgebreid heeft. De les is duur genoeg!

— Een onlangs overleden gewezen diplomaat, de Heer Charles Motteley, bekend als een ijverig en kundig boekverzamelaar, heeft zijne prachtige bibliotheek aan het Rijk vermaakt, met bepaling, dat zij in de Louvre, de

Tuileriën of het Luxembourg zal geplaatst worden, onder den naam van Musée bibliographique en dat zij onder toezigt zal staan van den President der Republiek. In die verzameling onderscheiden zich bijzonder een keurig stel der uitgaven van Elzevier en eene met zorg bijeengebragte reeks fraai ingebonden boeken, aanwijzende de voortgangen der Boekbindkunst van Lodewijk de XII tot op onze dagen. De erflater heeft in zijn testament de voorwaarde gesteld, dat in deze verzameling geen ander boek of handschrift mag ingevoegd worden en dat de catalogus moet worden opgemaakt door de bekenden boekenminnaar Paul Lacroix.

ITALIE.

ROME, 1 November.

Bij een besluit van den Kardinaal Antonelli van 28 October wordt er een raad van de geldmiddelen ingesteld. De voornaamste bepalingen er van zijn de volgende: De leden worden gekozen door den Paus uit een lijst van vier namen door de provinciale raden aangeboden. De Paus benoemt daarenboven nog andere leden; een Kardinaal zal Voorzitter en een Prelaat Onder-Voorzitter zijn. Om benoembaar te kunnen zijn, moet men dertig jaren oud zijn, de noodige kundigheden bezitten en bekend staan als van een goed staatkundig en godsdienstig gedrag te wezen. Voorts moet men een vast goed bezitten van 10,000 kroonen (rijksd. Nederl.) of een kapitaal van 12,000 kroonen in lands schuldbrieven, of wel Rector, Hoogleeraar of lid van een collegie of Hoogeschool zijn en een onroerend goed van 2,000 kroonen bezitten. De Paus behoudt zich het regt voor om de consulta te ontbinden. De consulta onderzoekt de begrootingen van ontvangsten en uitgaven; brengt haar advies uit omtrent het aangaan of vernietigen van schulden, de heffing van belastingen, het sluiten van pachtcontracten ten aanzien van sommige belastingen, de hervorming van de tariven, de middelen tot aanmoediging van landbouw, nijverheid en handel, en het sluiten van handelsverdragen voor zooveel het finantiele gedeelte betreft. De beraadslagingen der consulta zijn geheim. Zij wordt voor zes jaren benoemd, tredende om de twee jaren een derde gedeelte der leden af. De leden genieten geene bezoldiging, maar ontvangen uit de provinciale kassen eene vergoeding voor reis- en verblijfkosten.

— De Paus heeft den eersten dezer eene redevoering en geheim-consistorie gehouden betrekkelijk de geschillen tusschen Sardinie. Hij zegt daarin hoofdzakelijk: dat hij gehoopt had dat de tijd eenig middel zou aanbrengen ter heeling van de rampen der kerk aldaar; dat, nu dit niet gebeurd is, hij den ganschen loop der zaak kortelijk zal ophalen. Na aangetoond te hebben hoe het gezag der kerk miskend is en hare regten geschonden, beklaagt hij zich dat het burgerlijk gezag zich heeft aangematigd om over aanschrijvingen te vonnissen die de herders der kerk volgens hunnen pligt ter leiding der gewetens, hadden uitgevaardigd.

Nu beklaagt hij zich over de handelwijze met den Aartsbisschop, (die zoo als men zich herinnert den Minister Santa Rosa ter oorzake van de van hem uitgegane wet, waarbij de geestelijkheid aan de burgerlijke regtbank werd onderworpen, de laatste troostmiddelen der kerk had doen weigeren) met nog andere geestelijken, en later met den Aartsbisschop van Cagliari, die verklaard had dat, wie zich verstoutte om in de bisschoppelijke kanselarij in te dringen, daardoor van zelfs al in den ban was.

Vervolgens heft de Paus eene klagte aan, dat de regeling van het openbaar onderwijs bij de wet van 1848 aan den staat is toegekend, waardoor de geestelijkheid van eene leiding is beroofd die zij sedert eeuwen aan zich had gehouden, en over de vrijheid der drukpers, waardoor allerlei verkeerde leerstellingen en denkbeelden zich onder de jeugd verspreiden.

Verder verklaart de Paus dat hij gezind en bereid is tot onderhandelingen, mits die niet leiden tot verkorting van de regten der kerk, en protesteert inmiddels tegen alle mogelijke aanslagen welke daartoe strekken. Hij vermaant ten slotte tot gebeden en smekingen tot God den Vader der barmhartigheid, en om den Allerhoogste te bidden met zijnen magtigen arm dit deel van 's Heeren wijngaard te beschermen, waarbij de inroeping der zachtzinnige tusschenkomst van de Moeder Gods en die der Apostelen Petrus en Paulus wordt aanbevolen.

PRUISSEN.

BERLIJN, 7 November.

De toebereidselen ten oorlog worden met ijver voortgezet. Te Koblentz is met den telegraaph bevel ontvangen, alle troepen mobiel te maken.

HANOVER.

In een berigt van 23 October van daar aan het *Dagblad van 's Gravenhage*, leest men het volgende: Daar de druk der tijdsomstandigheden ook de historische vereenigingen van Duitschland getroffen heeft, mag het als een verblijdend teeken beschouwd worden, dat zij desniettegenstaande hare nuttige werkzaamheden vervolgen, en als zoodanig verdient bijzondere vermelding de laatst gehoudene vergadering der commissie van het alhier gevestigde Historisch Genootschap voor Neder-Saksen, waarin de door hunne historisch archeologische werken met roem bekende geleerden, Mr. Groen van Prinsterer, te 's Gravenhage, L. von Ledeboer, te Berlijn en Dr. C. Leemans, te Leyden, tot corresponderende leden van het genootschap benoemd zijn geworden.

WURTEMBERG.

STUTTGARDT, 8 November.

Nadat de Stenden eergisteren de door het Ministerie aangevraagde credieten tot militaire toerustingen geweigerd hadden, zijn zij bij een Koninklijk besluit dadelijk ontbonden. Het besluit luidt aldus:

»Uit aanmerking dat de houding der landsvergadering ten aanzien van de voor ons noodzakelijk geworden oorlogstoerustingen, met onze betrekking tot het bondgenootschap, onbestaanbaar en voor het land verderfelijk geworden is;

»dat voorts, te oordeelen naar de verslagen der Commissien, eene overeenstemming omtrent de constitutie onmogelijk geworden, en bij de onverschilligheid tijdens de laatste verkiezingen, van nieuwe verkiezingen volgens de wet van 1 Julij 1849 niet meer de rede kan zijn, en het werk der herziening bij de tegenwoordige gesteldheid van Duitschland teruggebragt moet worden tot het standpunt, waarop het zich vóór die wet bevond; en dat wij genoodzaakt zijn van onze constitutionnele bevoegdheid gebruik te maken,

»zoo houdt de werkzaamheid der landsvergadering van dit oogenblik af, in alle opzigten op;

»de permanente Commissie van 10 Augustus 1849 treedt weder in functie;

»de herziening der constitutie zal later plaats hebben;

»voor het overige wordt voor het welzijn des lands het noodige verordend overeenkomstig § 89 der constitutie."

In weerwil van het Kon. besluit verkozen de overgebleven 48 leden (de andere hadden met de Ministers de vergaderzaal verlaten) eene permanente Commissie, welke den volgende dag eene proclamatie aan het volk besloot uit te vaardigen, waarin het werd opgeroepen om tegen de, zoo als zij meende, door de Ministers gepleegde schending der staatsregeling te protesteren. De zaal waar die Commissie hare vergadering hield, is op bevel der Regering gesloten; doch voor uiteen te gaan, heeft zij een adres aan den Koning opgesteld, waarin zij hem verzoekt zijn Ministerie te ontslaan, een ander te benoemen, en alzoo den gestoorden wettelijken toestand te herstellen.

De Koning heeft het adres niet aangenomen, maar ongeopend teruggezonden. Zijne maatregelen hebben in het land geen opzien gebaard. Men ziet eerlang de ontbinding en het verbod van staatkundige vereenigingen te gemoet.

De Koning heeft eene proclamatie aan het volk uitgevaardigd, waarin hij de noodzakelijkheid der genomen maatregelen verdedigt.

— Men verwachtte dat de Regering krachtdadige maatregelen zou nemen, zoowel om de verdere werkzaamheid der Commissie door de ontbonden Kamer benoemd, te beletten, als om allen tegenstand tegen hare verordeningen te fnuiken.

SAKSEN.

DRESDEN, 8 November.

Het Ministerie van Oorlog heeft, onder dagteekening van gisteren het volgende bekend gemaakt: De veranderde staatkundige gesteldheid heeft de volledige oproeping der verlofgangers andermaal noodzakelijk gemaakt. De opgekomen, maar weder huiswaarts gezonden manschappen moeten mitsdien oogenblikkelijk naar hunne corpsen terugkeeren. De spoorwegen zullen hen op kosten van den Staat vervoeren. Het reeds eenmaal uitgevaardigde, doch weder ingetrokken bevel ter aanschaffing van 2700 paarden voor de mobilisatie des Saksischen legers, wordt mits deze weder van kracht verklaard.

HESSEN.

KASSEL, 9 November.

De Pruisen hebben nu eene geheele vijandige stelling ingenomen. Zij staan in vaste positien bij Fulda en hebben die, door onder water zetting van het dal, nog sterker gemaakt. Hunne voorposten bevinden zich op ruim een uur afstand van Fulda, naar den kant van Neuhof, bij Pronsell; de voorposten der bondstroepen op een kwartier uur afstand van hen te Löschenrod. Het hoofdkwartier dezer laatsten is nog te Neuhof op 3 uren afstands van Fulda.

Aan beide zijden ontvangt men voortdurend versterkingen; ook de Groothertogelijk Hessische troepen zouden, volgens een berigt uit Mainz van den 7den, bevel ontvangen hebben, om uit te rukken en zich met het Oostenrijksch-Beijersche corps te vereenigen. De Bevelhebber der Pruissische troepen in het Groothertogdom Baden, Generaal von Schreckenstein, had uit Berlijn het bevel ontvangen, om al zijne strijdkrachten bijeen te trekken en daarmede eene stelling tusschen den Neckar en de Murg in te nemen.

— De laatste berigten deelen mede, dat het in de omstreken van Fulda en wel bij het dorp Bronzell, tusschen de troepen van den Bond en de Pruissen tot vijandelijkheden is gekomen, waardoor van beide kanten eenige manschappen gesneuveld en gewond zijn. De Pruissische Generaal v. d. Gröben had door een parlementair aan den Prins v. Thurn en Taxis doen weten, dat hij den volgenden dag Fulda ontruimen en naar de heerbanen terugtrekken zou, en zulks ingevolge uit Berlijn ontvangen bevelen; zoodat men dan geene hernieuwing der vijandelijkheden zou te duchten hebben.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 8 November.

De Veldmaarschalk Radetzky is hier uit Milaan aangekomen. Het opperbevel over het Bondsleger is hem opgedragen.

— De vrijwillige Lombardysch-Venetiaansche leening is in eene gedwongene veranderd, omdat er bijna niet werd ingeschreven. De betaling der eerste termijn moet binnen 8 dagen in zilver geschieden.

BRAZILIE.

De beide Kamers hebben eene wet aangenomen, waarbij de slavenhandel en de invoer van negers met zeeroof gelijkgesteld en aan de eigenaars van slaven eene geldelijke vergoeding wordt toegezegd voor de vrijlating van elken slaaf. De aldus vrijgelaten Zwarten zullen naar hun geboorteland terugge-

bragt en in staat gesteld worden om aldaar door vrijen arbeid in hun onderhoud te voorzien. De schepen die naar de kusten van Afrika handel drijven, zullen voortaan eene cautie, gelijk staande met de volle waarde van het schip, moeten stellen, en de gezagvoerders zich schriftelijk verbinden om geen slavenhandel te drijven.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE LEYDSCHE HOOGESCHOOL.

Den 11den November, de Heer L. F. van Meerwyk, van Engelen, (Prov. Noordbrabant), na openbare verdediging zijner Dissertatie, *de Duilius et Officiis Cauponum.*

212de Staats-Loterij.

Trekking der Vierde Klasse.

1ste Trekking. No. 14097 een prijs van *f* 1,000.
2de » Geene.

ADVERTENTIEN.

De bekende en onbekende Schuldeischers der Nalatenschap van wijlen ANTHONIJ KROON, in leven Mr. *Timmerman en Molenmaker*, gewoond hebbende te *Boskoop*, en aldaar overleden, worden **Opgeroepen** tegen Maandag den 18den November 1850, des voormiddags ten *elf* ure, in het Gemeentehuis te *Boskoop*, ten einde aan hen te hooren doen **Rekening** en **Verantwoording** van het beheer, in de vereffening van gemelde onder het voorregt van Boedelbeschrijving aanvaarde Nalatenschap. Waarna, indien er geen verzet plaats heeft, onmiddelijk tot het voldoen der Schuldvorderingen zal worden overgegaan, voor zoo ver het bedrag der Nalatenschap zal toereikend zijn.

Mren. REGENTEN DER HUISZITTEN EN DIACONIE ARMEN alhier, betuigen bij deze aan de Ingezetenen hunnen opregten dank, voor de onbekrompene giften, bij de laatst gehoudene Collecte ten behoeve hunner Administratie uitgereikt, en nemen deze gelegenheid waar, om den nood der Armen bij den ophanden zijnden Winter, in de voortdurende milddadigheid van hunne meer bevoorregte Stadgenooten aan te bevelen. Het is Regenten tevens aangenaam dankbare melding te maken, van eene bij den Armverzorger J. HOLTZ nader ontvangen Coupon No. 17630, groot *f* 14.85, met den daarbij behoorenden brief. Zij hebben evenwel gemeend aan de vrijlating des geachten Schrijvers tot openbaarmaking van dien brief niet te moeten voldoen, maar hebben daarin nogtans het bewijs mogen zien, dat hunne belangelooze diensten ten behoeve der Armen, door hem worden op prijs gesteld.

Mren Regenten voornoemd,
LEYDEN, 12 November 1850. J. VAN BENTEN, *President.*
J. HOLTZ, *Fung. Secretaris.*

Het Algemeen Kantoor van Administratie te *Amsterdam*, onder Directie van STADNITSKI & VAN HEUKELOM *c. s.* adverteert, dat de **COUPONS** van door hetzelve uitgegevene *CERTIFICATEN* van *Russische Fondsen*, verschenen 1/13 Julij 1850, van Heden af zullen worden betaald ten Kantore van de **Ontvang- en Betaalkas:** als: van 6 pCt. in Assignatiën, groot Rs. 30.—, met *f* 16.20, *Zestien Gulden Twintig Cents*; en van 6 pCt. in Zilver, groot Rs. 15.—, met *f* 28.35, *Acht en Twintig Gulden Vijf en Dertig Cents.*
Amsterdam, 9 November 1850.

De Ondergeteekende maakt aan zijne geëerde Begunstigers bekend, dat bij hem de volgende Artikelen tot *Verminderde Prijzen* te bekomen zijn, als: GEROOKT VLEESCH, zoowel Gekookt als Raauw, 60 cents de 5 Ons, SAUCISES DE BOLOGNE 80 cents, OSSENTONG *f* 1.20, GEROOKTE RIB 90 cents.
M. F. TAVERNE.
Donkersteeg, Wijk VI. No. 75.

De Ondergeteekende maakt zijnen geëerden Stadgenooten bekend, dat hij in Depôt van den Heer H. P. HUNIK, te *Amsterdam*, heeft ontvangen velerhande soorten van **CHOCOLADE**, tot verschillende prijzen, zoo in *Koekjes* als Poeder in *Flesschen*, alsmede **CARMELS** voor de Borst, Hoest en Verkoudheid, in verschillende grootte van doosjes.
TH. MOLKENBOER Bz.,
Op de Mare, alhier.

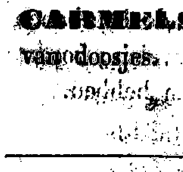

J. BIJLEVELD, op de Hoogewoerd, maakt aan zijne geëerde Stadgenooten bekend, dat hij de prijzen der Vrachten binnen de Stad gesteld heeft, in plaats van **40** centen tot 's avonds ten 10 ure, op **25** centen tot 's avonds ten **11** ure.

VERKOOPING VAN EENE GOEDE PARTIJ AFBRAAK.

Op Donderdag den 14den November 1850, des middags **ten 12 ure**, (in plaats van des voormiddags ten 9 ure, zoo als bij de vorige Advertentie was bepaald), in de Langestraat alhier, voor ieder ter bezigtiging aldaar liggende, bestaande in: KOZIJNEN, RAMEN, DEUREN, VENSTERS, BINDTEN, PLATEN en PLANKEN, en hetgeen verder ter Verkoop zal worden aangeboden.

VRIJWILLIGE VERKOOPING,

in het Logement aan den Burg binnen *Leyden*, van zes hechte, sterke en weldoortimmerde HUIZEN EN ERVEN, allen staande en gelegen binnen *Leyden*, als: Een aan den Ouden Singel, Wijk V. No. 310. Een op de Hoogewoerd, Wijk III. No. 395. Een in de Ketelboetersteeg, Wijk IV. No. 426. Twee in de Raamsteeg, Wijk II. Nos. 184 en 190. En een in de Geerenstraat, Wijk II. No. 483.

Alles breeder bij aangeplakte biljetten omschreven.

Zullende de provisionele Opveiling plaats hebben op Zaturdag den 16den November, en de finale Gunning op Zaturdag den 23sten November 1850, beide des avonds ten *zes* ure, terwijl tusschen de Veiling en Afslag Verhoogingen zullen worden aangenomen.

Zijnde inmiddels nadere informatiën te bekomen ten Kantore van den Notaris A. B. BARKEY Nz., te *Leyden.*

Bij **J. H. ZITMAN**, Boekverkooper alhier, is verkrijgbaar:

ALMANAK VOOR HART EN HUIS,

voor het Jaar 1851,

door J. DE LIEFDE. ***Prijs 20 Cents.***

Het is eene daadzaak dat de Pillen van Holloway een zeker geneesmiddel zijn voor de waterzucht.

Mejufvrouw JOHANNA THOMAS, Huishoudster bij eenen Edelman aan het Westeinde woonachtig, leed reeds sedert eenige jaren aan deze gevaarlijke ziekte, en, ofschoon zij onder behandeling was geweest van de meest vermaarde geneeskundigen, waren alle pogingen van dezelven om de kwaal te stuiten, vruchteloos, en deze nam telkens meer toe. In dezen hopeloozen toestand begon zij de *Pillen* van HOLLOWAY te nemen, en tot hare verbazing en die van hare geheele familie, is zij thans volkomen hersteld. Vrouwen in een zekeren gevorderden leeftijd, en aankomende meisjes, behoorden altijd deze onwaardeerbare *Pillen* te nemen.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:
Doosjes Pillen à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 23.50.
Potjes Zalf à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.

Te bekomen te *'s Hertogenbosch* bij J. STRAATMAN, te *'s Hage* bij W. C. VAN DORT en te *Gouda* bij J. A. P. P. VAN DER HEYDEN, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG, 11 November.

			Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à	$2\frac{1}{2}$ pCt.	$52\frac{7}{8}$	$53\frac{1}{2}$	$53\frac{1}{2}$
Dito Certificaten	»	3 »	$63\frac{1}{4}$	64	64
Dito dito	»	4 »	83	84	$83\frac{3}{4}$
Amortisatie Syndicaat	»	$3\frac{1}{2}$ »	—	—	—
Handelmaatschappij	»	$4\frac{1}{2}$ »	—	—	—
O. I. Leening	»	4 »	—	—	—
Dito Holl. Spoorweg	»	»	—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg	»	$4\frac{1}{2}$ »	—	—	—
Haarlemmermeer	»	5 »	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	»	5 »	101	$101\frac{1}{2}$	$101\frac{1}{4}$
Dito dito 1828 en 1829	»	5 »	—	—	—
Cert. bij dito 1831 en 1833	»	5 »	—	—	—
Dito 1840	»	4 »	82	—	—
Dito bij STIEGLITZ & Co.	»	4 »	$81\frac{1}{2}$	83	83
Dito dito Nieuwe	»	4 »	—	—	—
Inschrijving in Assign.	»	6 »	62	—	—
Certificaten van dito	»	6 »	$62\frac{1}{2}$	—	—
POLEN, Obligatiën	»	4 »	—	—	—
Dito Aandeelen met Loten.	fl.	250 *f*	—	—	—
Dito dito 1835	»	500 »	—	—	—
SPANJE, Leen. bij ARDOIN v. 85 £	à	5 pCt.	$11\frac{3}{8}$	$11\frac{7}{8}$	$11\frac{1}{2}$
Dito dito Onbep. Stukken	»	5 »	$11\frac{1}{8}$	—	—
Dito Obligatiën	»	3 »	$37\frac{1}{4}$	38	$37\frac{1}{4}$
Dito Binnenl. à 6 m.	»	3 »	30	$31\frac{1}{2}$	$30\frac{1}{4}$
Coupons Ardoins			$7\frac{9}{16}$	8	$7\frac{7}{8}$
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	»	5 »	—	—	—
Dito	»	4 »	—	—	—
Dito Metall.	»	5 »	65	$68\frac{1}{2}$	65
Dito Nieuwe	»	5 »	69	74	$69\frac{1}{2}$
Dito 1847	»	$2\frac{1}{2}$ »	$33\frac{1}{2}$	36	$34\frac{1}{4}$
BELGIE, Banc.	»	$2\frac{1}{2}$ »	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	»	$2\frac{1}{2}$ »	$42\frac{1}{2}$	43	43
BRAZILIE, 1824 100 £		5 »	—	—	—
PORTUGAL, te Londen	»	5 »	$31\frac{1}{2}$	$32\frac{1}{2}$	$31\frac{1}{4}$
Dito dito	»	4 »	31	$32\frac{5}{8}$	31
VENEZUELA,	»	3 »	$30\frac{3}{4}$	31	—
MEXICO,	»	5 »	$26\frac{1}{4}$	—	—
AMERIKA, Bankactiën			—	—	—

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt. Prolongatie 4 pCt. Wissel-Disconto 2.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.